

Israelin miehityillä palestiinalaisalueilla, Itä-Jerusalen mukaan lukien, harjoittamien politiikkojen ja käytäntöjen oikeudelliset seuraukset

Kansainvälisen tuomioistuimen neuvo-antava lausunto vastauksena YK:n yleiskokouksen tekemiin kysymyksiin, julkaistu 19.7.2024¹

Yhteenveto, Arabikansojen ystävyysseura ry

* * *

30.12.2022 YK:n yleiskokous esitti Haagin Kansainväliselle tuomioistuimelle pyynnön, että tuomioistuin antaisi neuvoa-antavan lausunnon seuraaviin kysymyksiin²:

- a) Mitä oikeudellisia seurauksia on Israelin jatkuvalla palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden loukkaamisella, pitkittyneellä miehityksellä, siirtokunnilla ja vuodesta 1967 lähtien miehitettyjen palestiinalaisalueiden alueliitoksilla, mukaan lukien väestörakenteen ja Jerusalemin luonteen ja statuksen muuttamiseen tähtäävillä toimilla sekä tähän liittyvällä syrjivällä lainsäädännöllä ja toimenpiteillä?
- b) Mitä vaikutuksia yllä mainituilla Israelin politiikoilla ja käytännöillä on miehityksen oikeudelliseen asemaan ja mitkä ovat siitä aiheutuvat oikeudelliset seuraukset kaikille valtioille ja Yhdistyneille kansakunnille?

Oikeudelliset seuraukset Israelin valtiolle

Israelin valtion jatkuva läsnäolo miehityillä palestiinalaisalueille on lainvastaista.

Israelin valtio on velvoitettu lopettamaan laitton läsnäolo miehityillä palestiinalaisalueille niin pian kuin mahdollista. Israelilla on myös velvollisuus estää kaikki laitonta tilannetta ylläpitävä lainsäädäntö ja toimet.

Israelin on lopetettava välittömästi kaikki uudet siirtokuntahankkeensa, evakuoitava kaikki siirtokuntalaiset miehityiltä palestiinalaisalueilta, purettava miehityillä alueella sijaitseva muuri ja sallittava kaikkien miehityksen aikana siirrettyjen palestiinalaisten paluu alkuperäisille asuinsijoilleen.

Israelin valtio on velvoitettu korvaamaan kaikille luonnollisille ja oikeushenkilöille miehityillä palestiinalaisalueilla aiheutetut vahingot. Korvaamiseen kuuluu Israelin velvollisuus maan ja muun kiinteän omaisuuden sekä kaiken muun miehityksen aikana haltuun otetun omaisuuden palauttaminen. Tapauksissa, joissa tällainen palauttaminen ei ole mahdollista, Israelin on korvattava menetykset kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

Israelin laittomissa toimissaan toteuttamat velvollisuudet eivät vapauta sitä niistä kansainvälisistä velvollisuuksista, joita se toimillaan loukkaa, erityisesti velvollisuudesta kunnioittaa palestiinalaisten itsemääräämisoikeutta sekä muista kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden asettamista velvollisuuksista.

---

1 Advisory opinion of 19 July 2024 <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-adv-01-00-en.pdf>

Summary <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-sum-01-00-en.pdf>

Press release <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-pre-01-00-en.pdf>

2 Suomi oli niiden maiden joukossa, jotka pidättäytyivät äänestämästä pyyntöä koskevassa äänestyksessä.

Oikeudelliset seuraukset muille valioille

Tietyt Israelin loukkaamat velvollisuudet, kuten velvollisuus kunnioittaa Palestiinan kansan itsemääräämisoikeutta ja kielto alueiden hankkimisesta voimakeinoin ovat kaikkia maita koskevia velvoitteita (*erga omnes*).

Kaikki valtiot ovat velvoitettuja olemaan tunnustamatta lainmukaiseksi Israelin valtion laittomasta läsnäolosta miehityillä palestiinalaisalueille johtuvaa tilannetta ja siitä seuranneita väestörakenteen, institutionaalisen rakenteen ja alueen aseman muutoksia, ellei niistä ole sovittu neuvotteluissa osapuolten kesken, sekä olemaan avustamatta tai tukematta Israelin valtion jatkuvan läsnäolon miehityillä palestiinalaisalueilla luomaa tilannetta.

Kaikkien Geneven IV yleissopimuksen sopimuspuolten velvollisuus on varmistaa, että Israel noudattaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta.

Oikeudelliset seuraukset Yhdistyneille kansakunnille

Kansainväliset järjestöt, mukaan lukien Yhdistyneet kansakunnat, ovat velvoitettuja olemaan tunnustamatta lainmukaiseksi Israelin valtion laittomasta läsnäolosta miehityillä palestiinalaisalueille johtuvaa tilannetta sekä toimissaan Israelin kanssa kohtelemaan erillisinä Israelin aluetta ja miehitettyjä palestiinalaisalueita.

Yhdistyneiden kansakuntien, erityisesti lausuntoa pyytäneen Yleiskokouksen, sekä Turvallisuusneuvoston tulisi harkita täsmällisiä toimintamuotoja ja jatkotoimia, joiden avulla Israelin valtion laitton läsnäolo miehityillä palestiinalaisalueille saadaan loppumaan mahdollisimman pian, ottaen huomioon tämä lausunto. Kaikkien valtioiden velvollisuus on tehdä yhteistyötä YK:n kanssa näiden toimien saattamiseksi voimaan.

Tuomioistuin korostaa koko välttämättömyyttä koko YK:n voimistaa ponnisteluja kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta vaarantavan Israel-Palestiinan konfliktin lopettamiseksi.

Tuomioistuimen lausunnon perusteina olevia päätelmiä

YK:n esittämät kysymykset ovat luonteeltaan oikeudellisia. Tuomioistuimella on toimivalta pyydetyn lausunnon antamiseksi eikä sillä ole mitään pakottavaa syytä olla antamatta lausuntoa. Kysymysten aihe koskee laajasti Yhdistyneitä kansakuntia Kansainliiton ajoista lähtien eikä ole vain Palestiinan ja Israelin kahdenvälinen kiistakysymys.

Tuomioistuin arvioi Israelin politiikkoja ja käytäntöjä miehityillä palestiinalaisalueille sille kansainvälisen oikeuden asettamien velvoitteiden kannalta. Pitkittyneen miehityksen kohdalla tuomioistuin huomauttaa, että valtiolla on sen kontrolloimalla alueella valtaa ja velvollisuuksia, jotka perustuvat aina olettamukseen, että miehitys on tilapäinen sotilaallisista tarpeista johtuva tila, eikä sitä voida siirtää miehitysvallalle oikeudeksi alueelliseen herruuteen.

Tuomioistuimen näkemyksen mukaan se, että miehitys on pitkittynyt, ei muuta sen oikeudellista statusta suhteessa kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen. Miehityksessä on kyse valtion vallankäytöstä vieraalla alueella. Ollakseen sallittua vallankäytön täytyy aina noudattaa sääntöjä, jotka koskevat väkivallan käyttöä tai sillä uhkaamista, alueiden anastamista väkivallalla tai sen uhalla, sekä itsemääräämisoikeutta.

Israelin vetäytyminen Gazan kaistaleelta ei ole kokonaan vapauttanut sitä miehitystä koskevan lain mukaisista velvoitteista.

Tuomioistuin vahvistaa 2004 antamansa Israelin rakentamaa muuria koskevan lausunnon, jonka mukaan Israelin siirtokunnat Länsirannalla ja Itä-Jerusalemossa sekä niihin liittyvä hallinto ovat vastoin kansainvälistä oikeutta. Tuomioistuin ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Israelin siirtokuntapolitiikka on laajentunut 2004 lausunnon antamisen jälkeen. Israelin pyrkimykset saada alueellinen herruus miehityksillä alueilla ovat vastoin kieltoa alueiden haltuunotosta voimakeinoja käyttämällä.

Tuomioistuin päättelee, että Israel soveltaa palestiinalaisiin kansainvälisessä laissa määriteltyjä diskriminoivia lakeja ja toimia. Tätä syrjivää kohtelua ei voida perustella millään kohtuullisilla tai objektiivisillä perusteilla tai legitimeillä yleisillä tavoitteilla. Tuomioistuimen näkemyksen mukaan Israelin hallinnon palestiinalaisiin kohdistamat laajat rajoitukset edustavat järjestelmällistä rotuun, uskontoon tai etniseen taustaan perustuvaa syrjintää, mikä on vastoin kansainvälisiä oikeus- ja rotusyrjintäsopimuksia.

Israelin vuosikymmeniä jatkuneiden toimien seurauksena palestiinalaisilta on estetty oikeus itsemäärämiseen ja näiden poliittikkojen ja käytäntöjen jatkaminen horjuttaa tämän oikeuden toteutumista tulevaisuudessa. Tuomioistuin on sitä mieltä, että Israelin laittomat politiikat ja käytännöt, miehittyjen alueiden osien haltuunottaminen, väestön pakottaminen muuttamaan muualla, palestiinalaisiin kohdistuva väkivalta, alueen yhtenäisyyden rikkominen pilkkomalla se osiin, Palestiinan kansan pääsyn estäminen luonnonvaroihin ja niiden käyttö oman väestön tarpeisiin sekä Palestiinan kansan oikeuksien taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kehitykseen rajoittaminen loukkaavat Geneven IV sopimusta ja Israelin velvollisuutta kunnioittaa Palestiinan kansan erottamatonta oikeutta itsemäärämiseen.

Israelin poliittikkojen ja käytäntöjen tarkoituksena on jäädä pysyviksi ja saada aikaan peruuttamattomia muutoksia ja merkitsevät alueen suurten osien haltuunottoa. Tuomioistuin katsoo, että Israelin julistukset alueellisesta herruudesta ja alueen tiettyjen osien haltuunottaminen loukkaavat kieltoa alueiden hankkimisesta voimakeinoin.

Tuomioistuimen näkemyksen mukaan Israelilla ei ole oikeutta alueelliseen herruuteen eikä vallan käyttämiseen miehittyjen palestiinalaisalueiden missään osissa. Myöskään Israelin turvallisuusnäkökohdat eivät voi kumota periaatetta, joka kieltää alueiden hankkimisen voimakeinoin.

Tuomioistuin näkee, että miehittyä väestöä ei voida jättää epämääräiseksi ajaksi jännittyneeseen ja epävarmuuden tilaan kieltämällä siltä oikeus itsemäärämiseen samalla, kun miehitysvalta liittyy itseensä osia sen alueesta. Israelin jatkuva asemansa väärinkäyttö miehitysvaltana loukkaa kansainvälisen oikeuden peruseriaatteita ja tekee Israelin läsnäolon miehityksillä palestiinalaisalueilla laittomaksi. Tämä laittomuus koskee koko Israelin vuonna 1967 miehittämää aluetta. Koko tämä alue on myös alue, jolla Palestiinan kansan tulisi voida harjoittaa oikeuttaan itsemäärämiseen ja jonka koskemattomuutta on kunnioitettava.